

pristojni službi vlade, ne smejo presegati 25% dopustne višine stroškov referendumske kampanje – ti na državni ravni ali v lokalni skupnosti ne smejo preseči 0,25 EUR na posameznega volilnega upravičenca v državi oziroma v lokalni skupnosti.

S tem, ko si je vlada dodelila sredstva v višini 97.000,00 EUR, si je zagotovila nepošteno prednost pred pobudniki referendumov, ki te zakonske možnosti nimajo. Tako bo vlada v primerjavi s pobudnikom v prednosti, ker si bo kampanjo financirala z denarjem davkoplačevalcev. Spomnimo, da si je podobno vsoto pred »super referendumom« s 96.021,00 EUR leta 2011 namenila vlada Boruta Pahorja. Ta strošek se je vtisnil v spomin tudi zaradi plačila honorarja Urški Čepin, ki ji ga je zagotovil tedanji predstojnik vladne službe za komuniciranje Darijan Košir.

Vsekakor gre za sporno ravnanje vlade dr. Mira Cerarja, za katero bo delal obsežni vladni aparat. Koalicija je sicer že tako odgovorna za dodatno obremenitev denarja davkoplačevalcev, ker ni prisluhnila pobudniku in poslanski skupini SDS, da bi se referendum izvedel istočasno s prvim krogom predsedniških volitev.

Sklep vlade, ki si je za referendumsko kampanjo dodelila sredstva iz proračunskih rezerv, pri čemer pa ni prisluhnila, da bi se zakonodajni referendum razpisal istočasno s prvim krogom predsedniških volitev, pomeni nerazumno ravnanje in trošenje davkoplačevalskega denarja. Takšna ureditev, kot jo pozna Zakon o volilni in referendumski kampanji od leta 2011, kateri smo v PS SDS nasprotovali in tudi predlagali amandma za črtanje takšne ureditve, je vprašljiva z vidika sorazmernosti ureditve financiranja referendumske ureditve. Takšna ureditev je neskladna s 14., 15., in 44. členom Ustave Republike Slovenije v povezavi z ustavno pravico do referendumov in sodelovanja pri upravljanju javnih zadev. Takšen sklep nasprotuje tudi Kodeksu dobrih referendumskih praks, nasprotuje 25. členu Mednarodne konvencije o državljskih in političnih pravicah (ICCPR), 39. členu Ustave Republike Slovenije in 10. členu Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, saj izvotljuje pravico do svobode mišljenja. Ob vsem navedenem se prvenstveno zastavlja vprašanje enakopravnosti položaja v okviru referendumske kampanje. Problem financiranja referendumskih kampanj ni nov. Nekatere evropske države so že vzpostavile ustrezne mehanizme, s pomočjo katerih so omogočile izvedbo uravnotežene referendumske kampanje in tako omogočile volivcem, da si neobremenjeno izoblikujejo lastno mnenje o obravnavani problematiki.

S precej podobno situacijo kot Republika Slovenija se je pred nekaj leti (1995) srečala tudi Irska. Pri tem izpostavljamo odločbo Vrhovnega sodišča Irske in opozarjamo na irsko izkušnjo. Do leta 1995 je irska vlada uporabljala javni denar za uveljavljanje referendumskih stališč. Vrhovno sodišče Irske pa je v zadevi *McKenna v An Taoiseach (No2)*[1995] 2 IR 10 ugotovilo, da vlada s porabo javnega denarja za uveljavljanje le enega od stališč krši ustavo. Sodišče je zavzelo stališče, da ima ljudstvo glede na demokratično naravo države, zapisane v ustavo, pravico, da se odloči svobodno in brez nepooblaščenega vmešavanja katerega koli od državnih organov. »*The decision is theirs and theirs alone.*« (Hamilton, CJ, v Sixth Progress Report, 2001:10) V nadaljevanju je bilo vladi prepovedano trošenje javnega denarja za podporo samo eni strani. Sodišče je takšno odločitev utemeljilo s stališčem, da bi bilo v nasprotnem kršeno načelo enakosti, hkrati pa bi bilo v nasprotju s poštenim postopkom. Danes na Irskem vlada, parlament in politične stranke nimajo pravice do javnih sredstev za predreferendumske kampanje. V kolikor pa so sredstva na razpolago, morajo biti razdeljena enakovredno med obe strani. Prav tako je tudi javna televizija dolžna obema referenduskima stranema ponuditi enakovredno možnost predstavitve (Sixth Progress Report, 2001: 7 – 14).

V primeru razpisanega zakonodajnega referendumov o gospodarjenju z drugim tirom železniške proge Divača-Koper (OdZIU GDT) so, kot je razvidno iz spletne strani Državne volilne komisije, pri

NLB odprla posebne transakcijske račune za svoje referendumске kampanje tudi tri pomembna državna podjetja. In sicer Slovenske železnice, d.o.o., Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji, d.d., ter 2TDK, Družba za razvoj projekta d.o.o.. Ob tem je potrebno poudariti, da je na podlagi Zakona o volilni in referendumski kampanji financiranje s strani državnih podjetij prepovedano. Vsa podjetja so z odprtjem posebnega računa pri NLB že imela prve strošek s kampanjo. Predlagatelji predmetne zahteve opozarjamo, da je takšno ravnanje sporno in predstavlja skrajno nelegitimen obid zakona, četudi kot opozarjajo v podjetjih, da ne nameravajo porabiti niti centa. To naj bi bila zgolj prijava, na podlagi katere bodo lahko nastopali v medijih, ter s tem tudi odvzeli prostor tistim, ki kampanjo res organizirajo. Tako bo Cerarjeva vlada posredno porabila dejansko več sredstev, kot si je s sklepom sama določila. Takšno ravnanje Cerarjeve vlade ponovno izkazuje razkorak med napisanim o pravni državi in etični politiki ter njenimi dejanji.

B. Predlog priporočila za odločanje na seji Državnega zbora RS

Podpisnice in podpisniki zahteve za sklic izredne seje DZ predlagamo, da Državni zbor RS odloča o sprejetju naslednjega predloga priporočila:

»Na podlagi 111. člena Poslovnika Državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 - uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 79/12 – Odl. US in 80/13) je Državni zbor RS na seji sprejel

PRIPOROČILO

Vladi Republike Slovenije v zvezi z vzpostavitvijo pogojev za zagotavljanje enakosti položaja v referendumski kampanji, pri financiranju referendumske kampanje in uravnoteženost možnosti predstavitve stališč

1. **Državni zbor Republike Slovenije se je seznanil s stanjem na področju financiranja referendumske kampanje in problemom uravnoteženosti referendumske kampanje, zagotavljanja enakosti položaja v referendumski kampanji in pri njenem financiranju.**
2. **Državni zbor Republike Slovenije priporoča Vladi Republike Slovenije, da nemudoma pripravi in določi besedilo Predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o volilni in referendumski kampanji, ki bo zagotavljal enakost položaja v referendumski kampanji, pri financiranju referendumske kampanje in uravnoteženost možnosti predstavitve stališč ter ga posreduje Državnemu zboru RS po nujnem postopku.**

Obrazložitev:

Državljanom in državljanom Republike Slovenije mora biti omogočena uravnotežena referendumska kampanja, saj si le tako lahko neobremenjeno izoblikujejo lastno mnenje o obravnavani problematiki. V kolikor bodo za referendumsko kampanjo na razpolago sredstva iz proračuna, morajo biti razdeljena enakovredno med obe strani.

Podpisniki predmetne zahteve za sklic izredne seje državnega zbora menimo, da je sedanja ureditev v Zakonu o volilni in referendumski kampanji, ki omogoča, da si vlada lahko določi

sredstva iz proračuna za izvajanje svoje referendumske kampanje, neustavna, saj pobudnika za razpis zakonodajnega referenduma v takšnem primeru postavlja v neenak položaj.

Zato menimo, da bi morala Vlada Republike Slovenije nemudoma vzpostaviti takšen položaj, ki bo glede porabe proračunskih sredstev postavil zagovornike referenduma in zagovornike vlade v enak položaj. Ker ima po Poslovniku Državnega zbora edino Vlada Republike Slovenije možnost predlagati v sprejem zakon po nujnem postopku, s priporočilom predlagamo, da to stori in omogoči enakopravno in ustavno skladno referendumsko kampanjo.

Predlagamo, da na sejo državnega zbora povabite:

1. predsednika Vlade Republike Slovenije, dr. Mira Cerarja,
2. ministra za javno upravo, g. Borisa Koprivnikarja.

SKUPINA POSLANK IN POSLANCEV

Priloga:

- podpisi predlagateljev zahteve za sklic izredne seje DZ RS:
- Jože Tanko
- Anja Bah Žibert
- Franc Breznik
- Nada Brinovšek
- Jelka Godec
- dr. Vinko Gorenak
- mag. Branko Grims
- Eva Irgl
- Janez Janša
- Danijel Krivec
- Suzana Lep Šimenko
- Tomaž Lisec
- dr. Anže Logar
- Žan Mahnič
- Bojan Podkrajšek
- mag. Marko Pogačnik
- Marijan Pojbič
- mag. Andrej Širčelj
- Ljubo Žnidar
- Mag. Matej Tonin
- Ljudmila Novak
- Jožef Horvat
- Iva Dimic
- Jernej Vrtovec
- Zvonko Lah
- Dr. Bojan Dobovšek
- Franc Laj
- Andrej Čuš